

Artur Heras, eternament apassionat

L'artista de Xàtiva acaba d'inaugurar la seua darrera exposició, 'L'évidence éternelle', a Perpinyà, on aplega 130 obres realitzades des de 1990. Heras, que al llarg de quatre dècades s'ha convertit en una de les figures cabdals de l'avantguarda europea, continua vivint el procés de creació com quelcom d'existencial.

Molt a prop del centre històric de la ciutat de València, vorejant l'antic llit del Túria, hi ha el convent de la Trinitat, un antic temple on avui encara viuen una dotzena de monges. Els seus murs gòtics custodien, a més, el dipòsit artístic de la Diputació de València, constituït per un collage d'un miler de peces, entre quadres, fotografies i escultures. La "joia de la corona", però, és una butaca amb potes i recolzabraços contornejats i entapissada amb una tela d'un color roig majestuós. Es tracta de la cadira sobre la qual, cada any, s'asseu la fallera major en l'acte de la seua proclamació. Tot normal, si no fóra perquè entre aquestes mateixes parets, només unes estàncies més enllà, hi ha el despatx d'Artur Heras, un home allunyat de qualsevol academicisme i tot un referent de les arts plàstiques i de la creació d'avantguarda a Europa.

Ironia eterna. Heras (Xàtiva, Costera, 1945) pareix no sentir-se gaire còmode passejant per l'interior d'aquest dipòsit d'art on passa la meitat del dia treballant com a funcionari. L'altra meitat, la passa a la seua casa de Godella (Horta), on té el propi estudi. Tampoc no li agrada especialment el petit pati, d'un aire castellà, que dona eixida al carrer, i només transmet certa emoció quan assenyalava l'enorme paret gòtica que enfila cap al cel. En l'interior del seu despatx, una estança sense cap pretensió i un mobiliari que pareix eixit de la porteria d'alguna finca, tres quadres recorden que aquest no és el lloc natural d'Artur Heras. "Ceci est art/ ceci n'est pas art", diu un d'ells mentre cadascuna de les frases assenyalava sengles objectes amb una matei-

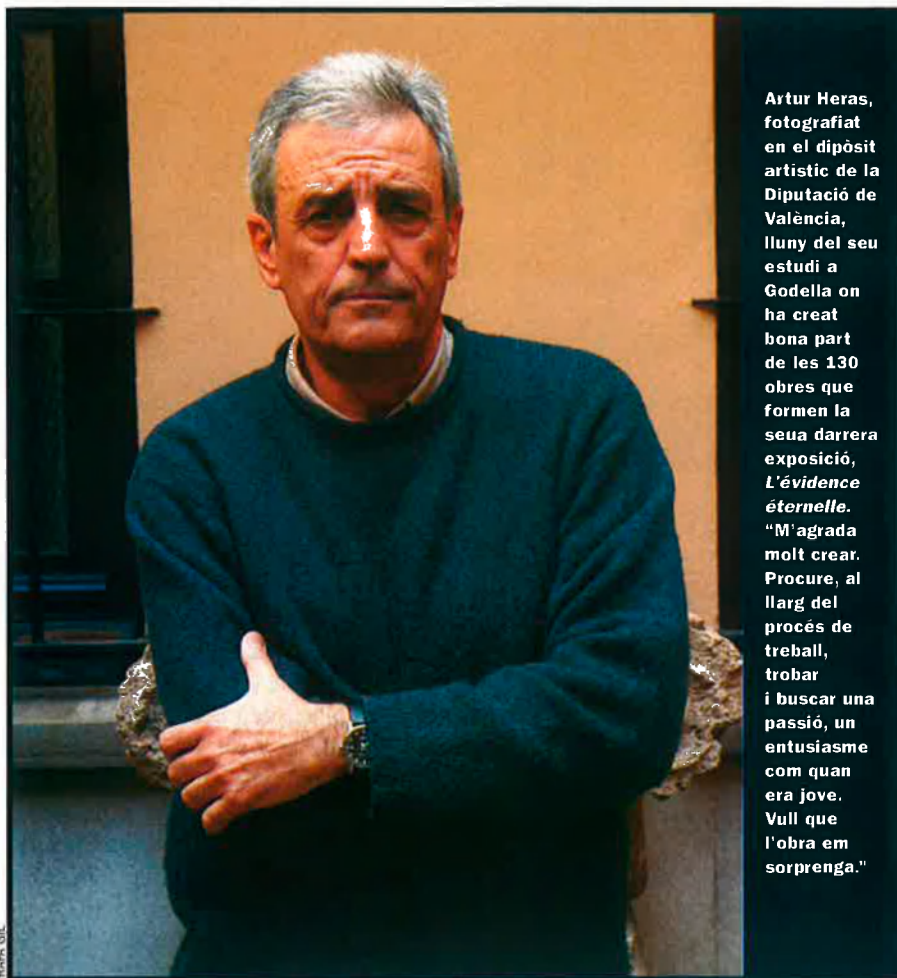
xa forma. L'obra és del francès Ben Vautier, però la ironia recorda a Heras. "Collages, ensamblatges, fotos, serigrafia, acrílic, barreja d'objectes, manlleus dels mitjans de comunicació..., experimenta totes les tècniques del pop art, però només va ser fidel, al llarg dels anys, a un dels seus aspectes més nous: la ironia." Aquesta és la síntesi que la historiadora d'art contemporani Michelle Vergniolle fa de l'obra del pintor, escultor i cartellista valencià al catàleg de *L'évidence éternelle*, la seua darrera exposició. El Centre d'Art Acentmetresducentredumonde de Perpinyà, dirigit pel valencià Vicent Madramany, acull aquesta mostra composta per més de 130 peces distribuïdes en 1.400 metres quadrats que "inviten a passejar". L'exposició, que pot visitar-se fins al proper mes de juny, aplega la darrera etapa de producció d'un artista que, segons el conservador Josep Salvador, ha estat "fidel a allò que té l'art de recerca, descobriment i alliberament". "La gamma de matisos i ginys -continua Salvador- fan impossible que la seua obra pugui ser definida recurrentment a esforços classificadors: pot ser i pot no ser tot un munt de coses, pintura, escultura, expressionista, conceptual, abstracte, informalista, figuratiu, dadaïsta, pop, surrealista." I acaba: "En el fons, tot hi cap i tot hi sobra." Heras, però, matisa tots aquests afalacs: "Ara per ara, no tinc cap interès a buscar un llenguatge trencador. El que em preocupa és que el llenguatge amb què treballo siga vàlid, actual, transparent, que manifeste els valors plàstics que jo he acumulat al llarg de la meua vida."

L'artista de Xàtiva també precisa als qui opinen que alguns dels autors amb

qui va compartir els primers anys de producció s'han quedat estancats. "Si un observa el treball d'alguns autors –diu Heras–, ja sap qui va per la senda marcada i qui, per contra, surt de la senda, cerca noves línies, busca vies erràtiques. Quan es té el domini de certes tècniques, per què s'ha de tindre necessitat de buscar noves línies? És normal que amb el pas dels anys aparega un *savoir faire*. Per a mi, és molt pitjor qui ignora els seus precedents o qui fa males còpies de l'obra feta."

Magritte, sempre Magritte. Ha estat precisament l'obra d'un autor precedent a Heras, i més en concret René Magritte, el que ha suggerit el nom de la seua darrera exposició. "L'*évidence éternelle* –explica Heras– pren el nom d'una peça formada per cinc quadres de l'artista francès, en què es representa el cos d'una dona." Ara, amb una estructura de set grans peces, l'artista valencià ha dibuixat una figura semblant, per l'interior de la qual es recorre un camí que fa parada a Gernika, Nagasaki o Kinshasa. L'obra, que Heras va acabar uns mesos abans d'obrir la mostra, fa bona l'advertència de Michelle Vergniolle, segons la qual encara que "el combat polític –inspirador de bona part de les primeres obres– ja no és, ni de lluny, un dels motors principals de la seva inspiració, Heras és encara obstinadament conscient de la seva responsabilitat d'artista ciutadà del món".

Després de quasi quatre dècades de creació i a punt de complir els seixanta anys, Artur Heras assegura sentir "la mateixa il·lusió" que quan era jove a l'hora d'enfrontar-se amb un llenç en blanc. "Quan comence amb una obra nova, faig una sèrie de ritus: prepare les teles, munte els bastidors... Tot el treball de preparació, que és costós, lent i absurd, em fa sentir una relació amb el quadre semblant a la del forner quan amassa el pa. Habitualment no faig un esbós, una obra menuda de prova que després trasllade a la pintura. El meu procés de treball no és gaire lògic però em permet anar descobrint alhora que vaig creant." "Seria –continua– quelcom semblant al que passa als escrip-

Artur Heras, fotografiat en el dipòsit artístic de la Diputació de València, lluny del seu estudi a Godella on ha creat bona part de les 130 obres que formen la seua darrera exposició, *L'évidence éternelle*. "M'agrada molt crear. Procure, al llarg del procés de treball, trobar i buscar una passió, un entusiasme com quan era jove. Vull que l'obra em sorprenga."

Quinze anys a la Parpalló

Artur Heras va ser responsable de la sala d'art Parpalló de la Diputació de València, de 1980 a 1995. Tot i haver estat despatxat de manera quasi fulminant d'una sala que s'havia convertit en una finestra a les avantguardes artístiques, el de Xàtiva sent "la satisfacció d'haver-ho passat bé i d'haver treballat molt intensament". Ara, lamenta que s'haja perdut aquest llegat i es mostra especialment crític amb els gestors culturals que "només volen fer carrera política dins de l'administració". "En altres llocs –assegura– potser hi ha una substitució del cap visible del projecte, però no del projecte. Ací, en canvi, s'elimina tot, la persona però també el projecte."

tors i les seues novel·les. En ocasions, els personatges acaben decidint sobre la seua vida. Els quadres també prenen vida pròpia." Heras viu el seu treball artístic com quelcom d'existencial, lluny de la "salsa rosa" en què, assegura, s'ha convertit l'art contemporani. El seu rostre s'il·lumina en parlar de la part de les exposicions que més li agrada: es tracta del moment en què els quadres no estan penjats i les obres encara no "han estat sacralitzades".

Abans d'embarcar-se en un nou projecte, possiblement a París, l'artista valencià està acabant d'"agranar l'estudi". "Aquesta és una idea que he pres d'un arquitecte de Dènia, Pepe Romaní. Sempre deia que quan hi ha un moment de crisi, el millor és agranar l'estudi, començar de nou, netejar-ho tot, reordenar les coses fins a quedar-se en una situació d'estudi buit."

Violeta Tena